

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1335/2567

บริษัท ก. กับพวก ผู้ร้อง บริษัท ม. ผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 16, พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 19, พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 19 วรรคสาม อนุญาโตตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระ หรือการขาดคุณสมบัติตามที่คู่พิพาทตกลงกัน โดยคู่พิพาทฝ่ายที่ประสงค์จะคัดค้านต้องดำเนินการตามกระบวนการที่ได้ตกลงกันไว้ หรือในกรณีที่ไม่ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นต้องดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคหนึ่ง หากการคัดค้านโดยวิธีตามที่คู่พิพาทตกลงกันหรือตามวิธีที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ไม่บรรลุผล หรือในกรณีที่อนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว คู่พิพาทฝ่ายที่คัดค้านอาจยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้ ตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง และเมื่อศาลได้ส่วนคำคัดค้านนั้นแล้วให้มีคำสั่งยอมรับหรือยกเสียซึ่งคำคัดค้านนั้น และในระหว่างการพิจารณาของศาล คณะอนุญาโตตุลาการซึ่งรวมถึงอนุญาโตตุลาการซึ่งถูกคัดค้านอาจดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการต่อไปจนกระทั่งมีคำชี้ขาดได้ ทั้งนี้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จากบทบัญญัติข้างต้นเห็นได้ว่า แม้ผู้ร้องทั้งสองจะยื่นคำร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้วินิจฉัยต่อศาลชั้นต้นตาม

พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง แล้ว แต่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศ. ซึ่งเป็นอนุญาโตตุลาการที่ผู้คัดค้านแต่งตั้งก็อาจดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการต่อไปได้หากศาลไม่มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนี้ การที่ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งหยุดการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวเพื่อรอฟังผลการไต่สวนคำร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้วินิจฉัย แม้จะอ้างในหัวคำร้องว่าเป็นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งหยุดการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวเป็นการด่วน แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาตามคำร้องแล้วเห็นได้ว่าเป็นการขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง ตอนท้าย ทั้งยังมีลักษณะเป็นการขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งใช้วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของตนขณะดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 16 วรรคหนึ่ง อันเป็นสิทธิที่คู่สัญญาที่ทำสัญญาอนุญาโตตุลาการไว้อาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้ตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มิใช่การขอคุ้มครองชั่วคราวตาม ป.วิ.พ. ดังที่ผู้คัดค้านอ้างในอุทธรณ์ ผู้ร้องทั้งสองจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวในคดีนี้ได้ ตามกฎหมายดังกล่าว

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากผู้ร้องทั้งสองเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม ขอให้ชี้ขาดให้ผู้คัดค้านรับผิดชอบและชำระค่าเสียหาย เป็นข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 81/2564 ผู้ร้องทั้งสองแต่งตั้งนายวิคเตอร์เป็นอนุญาโตตุลาการ ส่วนผู้คัดค้านแต่งตั้งนายศักดาเป็นอนุญาโตตุลาการ และอนุญาโตตุลาการทั้งสองเลือกนายวิชัยเป็นประธานอนุญาโตตุลาการ ต่อมา

ผู้ร้องทั้งสองยื่นหนังสือคัดค้านการแต่งตั้งนายศักดาเป็นอนุญาโตตุลาการต่อสถาบัน
อนุญาโตตุลาการ ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 19 และมาตรา 20
วรรคหนึ่ง สถาบันอนุญาโตตุลาการแต่งตั้งนายธวัชชัยเป็นผู้วินิจฉัยคำคัดค้านของผู้ร้องทั้งสอง
ตามข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการ ข้อ 23 ผู้วินิจฉัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่มีสถานการณ์ที่
อาจก่อให้เกิดเหตุอันควรสงสัยในเรื่องความเป็นอิสระหรือเป็นกลางของอนุญาโตตุลาการ และไม่มี
เหตุผลให้เพิกถอนอนุญาโตตุลาการ จึงมีคำวินิจฉัยให้ยกคำคัดค้านของผู้ร้องทั้งสอง ผู้ร้องทั้งสอง
ยื่นคำร้องคัดค้านและแก้ไขคำร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้วินิจฉัยต่อศาลชั้นต้นตาม
พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง ขอให้มีความคำสั่งหรือคำพิพากษา
ให้เพิกถอนนายศักดาจากการเป็นอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 81/2564 ระหว่าง
พิจารณาของศาลชั้นต้น ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งหยุดการพิจารณาชั้น
อนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวเป็นการด่วน โดยอ้างทำนองว่า หากคณะอนุญาโตตุลาการดำเนิน
กระบวนการพิจารณาคดีข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 81/2564 จนเสร็จสิ้นและมีคำชี้ขาดแล้ว คำสั่งให้
เพิกถอนอนุญาโตตุลาการก็ไม่เป็นเหตุให้คำชี้ขาดไม่มีผลบังคับ แต่เป็นเพียงเหตุในการยื่นคำร้อง
ขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545
มาตรา 40 เท่านั้น ซึ่งผู้ร้องทั้งสองจะต้องยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ
ต่อศาลชั้นต้นอีกครั้ง อันจะทำให้ผู้ร้องทั้งสองได้รับความเดือดร้อนต่อไปและไม่อำนวย
ความยุติธรรมหากเทียบกับการหยุดกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวจนกว่าศาล
จะมีคำสั่งในคดีนี้ ขอให้มีความคำสั่งหรือคำพิพากษาให้หยุดการดำเนินกระบวนการพิจารณาชั้น
อนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 81/2564 ออกไปชั่วคราวเพื่อรอฟังผลการไต่สวน
คำร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้วินิจฉัย ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา
20 วรรคสอง ศาลชั้นต้นไต่สวนคำร้องแล้วมีคำสั่งให้คณะอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทหมายเลข
ดำที่ 81/2564 หยุดดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีคำสั่งในคดีนี้ ผู้คัดค้าน
อุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นส่งสำนวนมายังศาลฎีกาตาม
พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 45 วรรคสอง ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหา
ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านข้อแรกว่า ผู้ร้องทั้งสองมีสิทธิยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราว
ในคดีนี้หรือไม่ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 19 วรรคสาม
อนุญาโตตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุอันควรสงสัยถึง
ความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระ หรือการขาดคุณสมบัติตามที่คู่พิพาทตกลงกัน โดยคู่พิพาท
ฝ่ายที่ประสงค์จะคัดค้านต้องดำเนินการตามกระบวนการที่ได้ตกลงกันไว้ หรือในกรณีที่ไม่ได้ตกลง
กันไว้เป็นอย่างอื่นต้องดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545
มาตรา 20 วรรคหนึ่ง หากการคัดค้านโดยวิธีตามที่คู่พิพาทตกลงกันหรือตามวิธีที่บัญญัติไว้ในวรรค
หนึ่ง ไม่บรรลุผลหรือในกรณีที่มีอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว คู่พิพาทฝ่ายที่คัดค้านอาจ
ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้ ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545
มาตรา 20 วรรคสอง และเมื่อศาลไต่สวนคำคัดค้านนั้นแล้วให้มีความสั่งยอมรับหรือยกเสียซึ่งคำ
คัดค้านนั้น และในระหว่างการพิจารณาของศาล คณะอนุญาโตตุลาการซึ่งรวมถึงอนุญาโตตุลาการ
ซึ่งถูกคัดค้านอาจดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการต่อไปจนกระทั่งมีคำชี้ขาดได้ ทั้งนี้ เว้นแต่ศาลจะ
มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จากบทบัญญัติข้างต้นเห็นได้ว่า แม้ผู้ร้องทั้งสองจะยื่นคำร้องคัดค้านคำวินิจฉัย
ของผู้วินิจฉัยต่อศาลชั้นต้นตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง

แล้ว แต่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น นายศักดา ก็อาจดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการต่อไปได้ หากศาลไม่มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนี้ การที่ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งหยุดการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวเพื่อรอฟังผลการไต่สวนคำร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้วินิจฉัย แม้จะอ้างในหัวคำร้องว่าเป็นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งหยุดการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวเป็นการด่วน แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาตามคำร้องแล้ว เห็นได้ว่าเป็นการขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง ตอนท้าย ทั้งยังมีลักษณะเป็นการขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งใช้วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของตนขณะดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 16 วรรคหนึ่ง อันเป็นสิทธิที่คู่สัญญาที่ทำสัญญาอนุญาโตตุลาการไว้อาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มิใช่การขอคุ้มครองชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งดังที่ผู้คัดค้านอ้างในอุทธรณ์ ผู้ร้องทั้งสองจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวในคดีนี้ได้ตามบทกฎหมายดังกล่าว อุทธรณ์ของผู้คัดค้านข้อนี้ฟังไม่ขึ้น คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านข้อสุดท้ายว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้คณะอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 81/2564 หยุดดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีคำสั่งในคดีนี้ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเพียงให้คณะอนุญาโตตุลาการหยุดดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวเท่านั้นจนกว่าจะมีคำสั่งในคดีนี้ สำหรับประเด็นหลักตามคำร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้ร้องทั้งสองนั้น ปรากฏตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2566 ว่า ศาลชั้นต้นให้ผู้ร้องทั้งสองและผู้คัดค้านไปกำหนดวันเวลาสืบพยานในชั้นไต่สวนที่ศูนย์นัดความของศาลชั้นต้น ซึ่งเป็นขั้นตอนของกระบวนการในการรับฟังพยานหลักฐานของทั้งสองฝ่าย เพื่อชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานของฝ่ายใดฟังขึ้นยิ่งกว่ากัน แล้วมีคำสั่งต่อไป คำสั่งศาลชั้นต้นในชั้นวิธีการชั่วคราวจึงมิได้มีผลเป็นการพิพากษาให้ผู้ร้องทั้งสองเป็นฝ่ายชนะคดีตามที่ผู้คัดค้านกล่าวอ้าง ส่วนการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งดังกล่าวก็เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง ที่ให้อำนาจไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ความชัดเจนเกี่ยวกับความเป็นกลางและเป็นอิสระของอนุญาโตตุลาการอันถือเป็นคุณสมบัติสำคัญที่จะเป็นหลักประกันความยุติธรรมให้แก่คู่พิพาทเสียก่อน หากอนุญาโตตุลาการปราศจากเสียซึ่งความเป็นกลางและเป็นอิสระแล้ว คู่พิพาทก็จะไม่ได้รับความเป็นธรรมและกระบวนการอนุญาโตตุลาการก็จะไม่ได้รับการยอมรับ กรณีจึงไม่เป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายดังที่ผู้คัดค้านกล่าวอ้าง อุทธรณ์ของผู้คัดค้านข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ

องค์คณะ

อภิชาติ ภมรบุตร · บุญชัย กริชชาญชัย · สถาพร วงศ์ตระกูลรักษา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1335/2567>